

JAK PRACOVAT SE SERIÁLEM A SADOU LEKCÍ „V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ“

„V digitálním světě“ je sada 15 audiovizuálních lekcí vytvořených k epizodám stejnojmenného animovaného seriálu. Seznamuje žáky s některými aspekty fungování online světa a s pravidly bezpečného chování v něm. Sada je svým audiovizuálním stylem a obsahem určena žákům prvních až šestých tříd ZŠ.

V průběhu lekcí se svými žáky rozeberete celou škálu témat – například nezbytnost ověřování informací, projevy kyberšikany či rizikové chování na sociálních sítích. Zaměřte se na principy tvorby bezpečného hesla, dovednost používat vyhledávače a mnoho dalšího.

Seriál vám také může pomoci naplnit **průřezové téma mediální výchova Rámcového vzdělávacího programu (RVP)**. Ten na 1. stupni ZŠ stanovuje několik očekávaných výstupů a předpokládá, že žák umí reflektovat, jakým způsobem

média provázejí jeho den a den jeho rodiny, rozeznává zvolené výrazové prostředky nebo rozdíly mezi seriózním a bulvárním zpravodajstvím. Seriál je také možné použít v hodinách informatiky – seznamuje s cookies, viry nebo binárním kódováním.

Lekce jsme pro vás zpracovali také do příručky, kterou si můžete stáhnout v PDF formátu nebo [objednat v tiš-těné podobě](#).

TÉMATA SERIÁLU

Seriálové epizody i jednotlivé audiovizuální lekce je možné rozdělit do pěti tematických bloků:

- **Digitální svět: Jak vznikl a jak funguje**
(AV lekce: Výlet do historie, Digitální svět)
- **Jak na data**
(AV lekce: Vyhledávače, Viry, Hesla, Cookies)
- **Jak na online zábavu**
(AV lekce: Online hry, Závislost na internetu, Rodičovská kontrola)
- **Jak na sociální síť**
(AV lekce: Sociální síť, Lajky, Jak mluvit na internetu, Tvořit na internetu)
- **Jak to všechno zvládat chytře a bezpečně**
(AV lekce: Kyberšikana; Pravda, nebo ne?)

STRUKTURA LEKCÍ

KAŽDOU LEKCI SADY „V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ“ TVOŘÍ:

EPIZODA SERIÁLU V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ

Seriáloví sourozenci Mína, Filip a jejich kamarád Kocour zažívají malá dobrodružství, která jim pomáhají objasnit témata spojená s digitálním světem. Délka jedné epizody je zpravidla dvě minuty.

AKTIVITA NA JEDNU VYUČOVACÍ HODINU

V souboru s aktivitou naleznete přesný postup, jak je možné téma uchopit v průběhu jedné vyučovací hodiny. Návrh každé aktivity vytvořili pedagogové základních škol a byla otestována přímo ve výuce.

PRACOVNÍ LIST PRO ŽÁKY

Pracovní listy jsou určeny přímo k dané aktivitě a slouží jako materiál pro žáky. Jsou připravené k vytištění a případně k vyplnění.

LIST PRO VYUČUJÍCÍ

Některé lekce obsahují i Doprovodný informační materiál pro učitele, který vám bude oporou při vedení hodiny.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Přehled základních poznatků o tématu naleznete v Otázkách a odpovědích. Materiál sestavili odborníci a je koncipovaný tak, aby poskytl informační rámec vyučujícím a sloužil jako základ pro případné související dotazy od žáků.

INFOGRAFIKA

U některých lekcí naleznete také hravé infografiky. Mohou sloužit jako doplňkový materiál pro vyučující. Témata zpracovávají napříč lekcemi – např. infografika Internetové světy se dobře hodí jak pro lekci Sociální síť, tak i lekci Vyhledávače.

TIPY A DOPORUČENÍ JAK POSTUPOVAT PŘI PRÁCI SE SADOU „V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ“

UDĚLEJTE ÚVODNÍ PRŮZKUM VAŠÍ TŘÍDY

Než začnete seriál „V digitálním světě“ a sadu aktivit využít, **doporučujeme provést úvodní průzkum a získat přehled o digitální a mediální gramotnosti třídy**, se kterou chcete pracovat.

Úvodní monitoring můžete provést v rámci tzv. nulté hodiny. Zjistíte, s kterými tématy už mají žáci zkušenosti, jaké mají digitální návyky, jak mnoho a na jakých zařízeních tráví čas.

[Podívejte se na podrobné doporučení jak provést monitoring třídy.](#)

PŘÍPRAVA HODINY:

ZHLÉDNĚTE EPIZODU PŘED PROJEKCI

Vyberte si epizodu seriálu, která se vám tematicky hodí. Téma může vzejít z provedeného úvodního průzkumu třídy, ale i jiné aktuální potřeby (vztahující se k probírané látce apod.). Anebo můžete postupovat jednoduše podle tematických oblastí.

Na epizodu se sami podívejte ještě dříve, než ji budete pouštět žákům. Ověřte si tak, zda svou náplní odpovídá naladění a možnostem třídy (z hlediska zájmu žáků, úrovně znalostí apod.) i kritériím, která musíte naplnit (ŠVP, učební plán aj.). Zhlédnutí vám pomůže promyslet i podobu lekce.

PROJDETE SI MATERIÁLY K LEKCI

V návaznosti na zhlédnutí epizody si projděte materiály ke každé lekci. Doporučujeme si je pečlivě prostudovat – jsou kompletně připravené, ale v případě potřeby si je lze přizpůsobit.

PROČTĚTE SI INFORMACE O PROMÍTANÉM TÉMATU

Abyste se v tématu lekce dobře orientovali, pomůže vám text Otázky a odpovědi, který vám odborně přiblíží oblast, které se epizoda věnuje. Otázky a odpovědi najdete na samostatné dlaždici u každé lekce.

PŘIPRAVTE SI TECHNIKU A ZKONTROLUJTE RYCHLOST INTERNETOVÉHO PŘIPOJENÍ

Věnujte pozornost i technickým aspektům projekce: důležitý je dobrý obraz (doporučujeme místnost zatemnit) a dostatečně hlasitý zvuk. V Nastavení na dolní liště videa si můžete také zvolit kvalitu přehrávaného snímku. Případné technické problémy snižují pozornost žáků a projekci znehodnotí.

Videa se z důvodu ochrany autorských práv nedají stáhnout. Pokud vám technika není blízká, nebojte se říci si o pomoc kolegům.

BĚHEM VÝUKY

PŘED PROJEKCI EPIZODY ZAŘAĎTE EVOKAČNÍ AKTIVITU

Jednotlivé lekce jsou vystavěny podle modelu E-U-R, tzn. evokace, uvědomění a reflexe. První část, tedy evokace, slouží k tomu, aby se žáci zaktivizovali před samostatnou prací a aby se motivovali pro vstup do nového tématu. Náměty k evokačním aktivitám jsou vždy uvedeny jako první bod v postupu provázejícím lekci. Při závěrečné reflexi aktivity se pak můžete k momentům z evokační fáze vracet a nechat žáky doplnit nově zjištěné poznatky.

EPIZODY PŘEHRAJTE VÍCEKRÁT

Jednotlivé díly seriálu mají pouze několik minut. Někdy se žáci při promítání takto krátkého videa nestihnou dostatečně soustředit, a unikne jim tak hlavní sdělení. Doporučujeme snímek přehrát nejméně dvakrát.

OVĚŘTE, ŽE ŽÁCI PŘÍBĚH POCHOPILI

Pro další úspěch lekce je důležité, aby žáci příběh epizody pochopili. Vždy proto krátce ověřte, že žáci rozumí, co se v epizodě odehrálo. Můžete jim položit několik otázek zaměřených na pochopení hlavního sdělení epizody, jinou možností je výzva, aby sami zkusili děj filmu převyprávět.

NEZAPOMÍNEJTE NA REFLEXI EMOCÍ PO PROJEKCI

Důležitou součástí práce s audiovizuálními materiály je reflexe emocí a dojmů po projekci – především u epizod, které mohou silnější emoce doprovázet, například Kyberšikana, Závislost nebo Rodičovská kontrola. Žáci mohou bezprostředně po zhlédnutí reagovat, vyjádřit se, co je zaujalo, a pojmenovat emoce a dojmy, které v nich epizoda zanechala. Platí, že v reflexi emocí neexistuje správná odpověď: každý je může mít jiné a je podstatné, aby všichni dostali příležitost je sdělit. Reflexe emocí vám pomůže i v dalším vedení lekce.

REALIZUJTE AKTIVITU

Věnujte se dalším krokům popsaným v AV lekci – vyplňte s žáky pracovní list, diskutujte nad jejich odpověďmi, zeptejte se na jejich zkušenosti, sdělte nové informace apod.

NA KONCI SHRŇTE PRŮBĚH CELÉ LEKCE

V samém závěru lekce je dobré reflektovat celou aktivitu. Společně s žáky zkuste přijít na to, k čemu jste došli, a říct si, s čím by měli z hodiny odcházet. Tipy, jak na to, najdete vždy na konci aktivity.

NA CO JE DOBRÉ PAMATOVAT

UČTE ŽÁKY DISKUTOVAT

Umět diskutovat a vést diskusi je velmi praktická a přínosná dovednost. Pomáhá žákům navzájem si naslouchat, klást si otázky a hledat na ně odpovědi. Rozvíjejte proto v komunikačních dovednostech sebe i své žáky.

POZOR NA OČEKÁVÁNÍ

Na začátku práce se seriálem nemusí ještě výsledek práce s žáky odpovídat původnímu očekávání. Nenechte se odradit.

PŘIPUSŤTE, ŽE NEVÍTE VŠECHNO

Během sledování jednotlivých epizod se mohou objevit nejroznější otázky. Pokud někdy neznáte odpověď, je to zcela přirozené. Není pak slabostí před žáky připustit, že nevíte všechno.

Otázky a nejasnosti, které vyvstanou během diskuse, mohou posloužit jako podnět pro domácí úkol či vypracování projektu. Žáci mohou vyhledat odpovědi a sdílet je pak s ostatními.

NENUŤTE VŠECHNY DĚLAT VŠECHNO

Do realizace aktivit není vhodné žáky nutit. Může se stát, že aktivita bude některým žákům nepříjemná. Buďte připraveni nabídnout alternativní možnost splnění zadání, například formou samostatné práce namísto práce ve skupině nebo písemného vyjádření namísto verbálního.

BUĎTE SVÝM ŽÁKŮM PARTNEREM

Klíčem k úspěchu je osobnost vyučujícího. Žáci ocení empatii, možnost diskuse, projevený zájem o jejich názor i respekt k jejich postojům. Váš zájem o jejich „život na sítích“ určitě ocení.

Přejeme vám hodiny plné zábavy a poučení s Mínou, Filipem a Kocourem!

Tým vzdělávacího programu JSNS.

Partnerem projektu je Nadace O2.

www.O2chytraskola.cz

